

Eesti Kasuperede Liit
malle@kasuperedeliit.ee

Teie 15.12.2011

Meie .12.2011 nr 17-1/6244

Vastus seoses PRIDE koolitusega

Lugupeetud proua Kobin

Teie poolt saadetud kiri PRIDE koolituse teemal suunati vastamiseks Sotsiaalvaldkonnale.

Vanemliku hoolituseta lastel on õigus riigi erilisele kaitsele ja abile ning riigil on kohustus tagada alternatiivsed hooldusvõimalused, milleks muuhulgas on lapsele eestkostja või perekonnas hooldaja leidmine, lapsendamine või paigutamine sobivasse lasteasutusse.

Lapse hooldajad peavad olema selleks ette valmistatud ning Sotsiaalhoolekande seaduse § 25² kirjeldab lapse perekonnas hooldajale ja tema perekonna liikmetele esitatavad nõuded ning hooldaja õiguseid. Sama paragrahvi lõike 1 punktis 7 on sätestatud, et perekonnas hooldajad peavad läbima Sotsiaalministeeriumi poolt tunnustatud koolituse või on sellele registreerunud. Tunnustatud koolituseks on PRIDE koolitus ja seda korraldab Tervise Arengu Instituut (edaspidi TAI) läbi oma koolituskeskuse.

Kasuvanemate koolitusprogramm PRIDE on mõeldud tegelikult laiemale sihtgrupile ehk kõikidele peredele, kus kasvavad perekonnas hooldusel, eestkostel või lapsendatud lapsed. PRIDE eelkoolituse peamine eesmärk on ette valmistada tulevasi kasuvanemaid, et hakata kasvatama oma peres vanemliku hoolituseta last. PRIDE põhikoolitus keskendub peamistele probleemidele ja kitsaskohtadele, mis võivad lapse kasvatamisel ette tulla.

2010. aasta juulist kehtima hakanud uue Perekonnaseaduse §158 kirjeldab lapsendamise ettevalmistamist. Sama paragrahvi punkt 5 ütleb, et kui maavalitsus seda nõuab, läbib lapsendada sooviv isik lapsendamisele eelnevalt asjakohase koolitusprogrammi. Seega on PRIDE koolitus vajalik nii perekonnas hooldajatele kui ka lapsendajatele. Kuna riigi poolt läbi TAI rahastatud koolitustel osalevad enamasti perekonnas hooldajad, siis lapsendajad koolitusele ei pääse ning ootejärjekorras on 8 grupi jagu inimesi.

Õppeprogrammi pealkiri on PRIDE hoolduse/PRIDE lapsendamise programm. Õppematerjal on sihtgruppidele ühine. TAI praktikas on olnud nii segagruppe (kus on koos hooldus- ja lapsendajapered) kui ka eraldi hooldus- ja lapsendajaperede õppegrupe. Kui suuremates maakondades (Harju, Tartu, Pärnu, Ida-Viru) on võimalik moodustada ainult hooldusperedest või lapsendajatest koosnevaid õppegrupe, siis väiksemates maakondades eraldi grupe selliselt kokku panna ei õnnestu. Praegused PRIDE-õpetajad on nii kogenud, osates õppematerjali selliselt edasi anda, et eri taustaga peredel on võimalik koos õppida. Samas võib pere koolituse vältel muuta oma esialgset soovi lapsendada ning hakkab hiljem perekonnas hooldajaks.

PRIDE õpetajatel on võrdsed võimalused ning õigused ise koolitusi korraldada. Tingimus on see, et koolitus viiakse läbi täies mahus ja eelnevalt teavitatakse sellest TAI-d, kellele on antud riigi poolt õigus koolitusi korraldada ja väljastada ka vastav tunnistus. PRIDE õpetajatel ja samuti teistel osapooltel on võimalus leida täiendavaid ressursse koolituste korraldamiseks eelpool nimetatud sihtgrupe. Riigi ressursid PRIDE koolituste rahastamiseks on piiratud ning on igati teretulnud kui kolmanda sektori kaasabil leitakse täiendavaid võimalusi kasuvanemate ettevalmistamiseks ja koolitamiseks. MTÜ Oma Pere on 2009. aastast alates rahastanud koolituste korraldamist Swedbanki, Lions Eesti ja Hasartmängumaksu Nõukogu toel. Koolitusgrupid komplekteeriti ja korraldati koostöös maavalitsuste ja TAI-ga.

Oma kirjas soovisite teada, et mis on PRIDE koolitajate *individuaalse koolitamise* programm, kes annab välja vastava tunnistuse? Meie andmetel koolitati 2011. aastal kaks koolitajat nende enda soovil, kus nad esitasid eraisikutena avaldused, motivatsioonikirjad ja elulookirjeldused nii PRIDE koolitajate koolitajatele kui ka TAI-le. PRIDE koolitajate koolitamisel pole täpselt öeldud, kui suur grupp peab olema. PRIDE koolitajate koolitajad peavad koolituse läbi viima täies mahus tehes koolitust kas tasuta või kokkulepitud tasu eest. Uue õpetajate paari koolitamine oli vastastikune kokkulepe õppijate, koolitajate ja TAI vahel. TAI väljastas tunnistused samadel alustel kui eelmisel PRIDE koolitajate koolitusel osalenutele. Koolitajad ei saanud eraldi töötasu antud õpetajate paari koolitamise eest ning TAI hindab positiivselt motiveeritud inimeste olemasolu, kes soovivad läbida PRIDE koolituse. Kuna PRIDE koolitajate paari puhul on tingimus, et üks on kasvanem, siis kahest uuest PRIDE õpetajast üks on lapsendaja, kelle kohta pole ametnikel õigus avaldada tema isikuandmeid.

Tuleks ehk kaaluda kas tulevikus on vaja kehtestada kriteeriumid PRIDE õpetajatele, samuti koolitajate koolitusele pääsemise või selle läbiviimise korra kehtestamiseks ning sellega seotud informatsiooni avalikustamiseks.

Teie järgmine küsimus oli, et kas MTÜ-l Oma Pere on olemas PRIDE koolituse litsents? Nimetatud organisatsioon on tegelenud vahendite leidmisega PRIDE koolituste korraldamiseks ning ei vaja selleks litsentsi. Vastav litsents on PRIDE õpetajatel, kes esitavad TAI-le peale koolituse korraldamist vastavad dokumendid koolituse läbinud inimeste kohta, mille alusel annab TAI välja vastava tunnistuse.

Samuti uurite, et kelle otsuse alusel on TAI sõlminud allepingu MTÜ-ga Oma Pere? Kas see leping on avalik dokument ja kas seda saab kusagilt lugeda? Lepingu sõlmimine pole vajalik, kuna koolitusi rahastab MTÜ Oma Pere. Kahel korral on PRIDE koolituste korraldamiseks sõlminud MTÜ-ga Oma Pere lepingu sihtotstarbelise eraldisena Sotsiaalministeerium, et koolitada lapsendajate peresid.

Viimaks küsite, et kuidas teavitatakse maakondade tasandil PRIDE koolituse toimumisest (seni pole sellekohaste artiklite peale meedia vahendusel satunud)? Arvate, et praegune võimalus koolitusele registreerida läbi omavalitsuste ei toimi ning infot ei ole. PRIDE koolituste korraldaja TAI-s suhtleb otse kohalike omavalitsuste kui ka peredega, kes soovivad koolitusel osaleda. Sotsiaalhoolekandeseaduse §25³ lg 3 sätestab, mismoodi toimub hoolduspere koolitusele suunamine. Kui pere pöördub TAI poole, siis esmalt palutakse neil ühendust võtta ikkagi kohaliku omavalitsusega, kes tegeleb muude eeldustega perekonnas hooldajaks saamisel (avaldus, sotsiaalnõustamine, kodukülastus) ning seejärel suunab inimese koolitusele Tervise Arengu Instituuti. PRIDE koolituste gruppide moodustamisel lähtub TAI sellest, kus maakonnas on enim koolituse ootel peresid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Riho Rahuoja
Sotsiaalala asekanstler

Kersti Puhm 626 9253
kersti.puhm@sm.ee